

derde existensieglorie, verlijnde vermen en op een nieren zijn er

„overgang“; jongsten dag,

voor de geheid.

enst van zijn nat, en zóó'n eging van den enst, was de op zóó'n plan óó geschapen. Gedurende en, blijft de n, dien God sch zóó geindéze naten, kon woringeval van uw.

dan „perso- en andere ragen opweren zegt God r geschapen er nu de rol-natuur, maar

aal bij Chris-na logica n, en daar-gaan eerst a physica. triduum de de tweede natuur, toen ester. Hij : Om straks ag, die, verualiteit van ijze schenkt, ammatie ge-groote ge-wig te loven

aal niet nt.

„keerd“

erd. Tot ons den van het midden ing van de en sche- r t i d e n n, voor wie zijn bloed in d á á r voor len.

et kosmisch s niet; ver-een seconde vergaan. De Menschen- arbeid kon van Chris-gruwelijker ken van de

de belij-

scholastiek den mond hem trou- het woord dienst: ze zoo stabiel en rotsman verloochend

ad hij zóó Heeft Da- l niet ster- wordt niet stelling te ggecijferd? verduering a ziel in de et geannu- u zeggen? r ginds op als ge zijn nee ge ook enkool, en Petrus, Da- s c h a p gezegd, in een eeuwig ent van een er opvolgt,

noch naar die van een levietische, aäronietische dynastie, waar óók al de een den ander den dienst kan overdragen en overdoen, maar naar de onvergankelijke, adynastieke glorie van Melchizedek.

En toen David dat AMBT weer zag, toen kende hij zijn natuur. Toen kon hij zeggen, om dat ámbt zal mijn „ik“ er blijven, en dus kan ik niet sterven: Uw heilige zal geen verderving, geen ontbinding zien, mijn vleesch vergaat niet tot wat slijm en smerigheid. En alzóó hij een profeet was, heeft hij, door den Geest, dit gezegd op Christus. Op Christus. Op Christus.

Daarmee kreeg heel de scholastieke rommel een streep door haar schrifturen heen. Och, de vragen mogen blijven, als maar dit antwoord voorop blijft staan en gaan. Het ámbt van Christus, dat beslist over en voor het debat der geleerden, over heel de linie. De belijdenis ánjdt het brood, onderwijl de geleerden over de samenstelling en de vitaminen zitten te zweeten.

Dus is de Heiland op het Paascheest niet een vermiste, die ineens weer opduikt, en niet een afwezige, die pardoes weer aanwezig wordt, en niet een geannuleerde, die ineens weer mee gaat doen in de gemeente der rechtspersonen, die niet, als slaven en nullen, anhypostatisch zijn. Hij is er altijd geweest; en Hij bleef aan het werk, ook in zijn triduum. Maar Hij keerde naar ons terug met handen, die nóg vóler waren, en met lippen, waarop nóg meer genade was uitgestort. Hij schonk ons, in een andere existentiële wijze, de borgtochtelijke vrucht voor heel onze menselijke existentie in al haar wijzen en vormen. Hij heeft zijn gevulden tusschentijd gehad, om voortaan anders en beter te kunnen werken. Een Christus-vacature behoort tot de eeuwige onmogelijkheden. En een hilaat in den Dienst kent de Eeuwige God niet.

Ook daarom is het duidelijk, dat Hém geen been gebroken worden kon op Goeden Vrijdag. David, pas ontsnapt uit een filistijnennest (1 Sam. 21, vgl. Ps. 34:1) kon, tot zijn eigen stomme verbazing, van zichzelf vaststellen, toen hij den weg vond van Achis' stad Gath naar de spelonk van Adullam: geen been van mij is gebroken, ik ben er nog.

Maar toen ontdekte hij ook ineens, dat dat was van wege zijn ámbt, heusch niet vanwege zijn mooie natuur: hij had de dingen er erg leelijk bij laten zitten, toen hij zich onder die filisters als gek had aangesteld, om, door den razende te spelen, als een mischien van bovenaardsche kracht bezetene te worden ontzien. Maar hij scháámdte zich toen dan ook grondig; psalm 34 is weer na die weken van ongebonden razernij en van ambtelijken lediggang een lied van gebonden taal. Aleph. Beth. Gimel. Daleth, en wat daar verder volgt, kijk maar na. Toen greep de Geest der profetie op Davids geest heel diep in. Hij sprak: geen been gebroken; en dat woord is vervuld, zegt het Nieuwe Testament, toen Christus aan het kruis hing, en men zijn beenen niet brak. Waarom niet? Niet vanwege zijn menselijke natuur; die was ontleidigd, vernederd, tot de hel toe. Maar vanwege zijn ámbt. Hij mócht niet weg zijn. Hij moest gespaard blijven voor den paaschmorgen; gaaf moest Hij verschijnen, en dan in DIT zijn vleesch.

En het was die gáve mensch, die Konings-Priester-mensch, die toen voor ons de handen opendeed: ze waren vól van zegen, r i j k e r d a n t e v o r e n. Hij had gaven, tot der menschen troost, gaven van toepassing, en Hij had de gevangenis gevangen genomen, in zijn verwervingskamp.

En nu zijn triduum met dienst gevuld was, en Hij geen minuut vacatie genomen had, nu kan ik, met of zonder anthropologische kennis, of problemen, zoo maar zeggen: van stonde aan zal ik, als ik mijn pols voel verdwijnen, bij mijnen Heere zijn. Ik krijg geen minuut vacatie. Er is geen christen-vacature. Niemand verdwijnt. En met DIT mijn vleesch zal ik opstaan, na mijn wachttijd. Niemand kan mij „wégwerken“; ik ben geen anhypostatische slaaf, want ik kreeg rechten. De rechten van wie deelt in den Borgtocht.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

De geslagen herder en de verstrooide schapen (II)

En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in dezen nacht; want er is geschreven: Ik zal den Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.

Maar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea.

Mattheus 26: 30, 31, 32.

Wanneer gaat Christus die oordel'sprofetie van Zacharia op Zichzelf toepassen?

Toen.....

Wanneer is dat?

Als zij den lofzang gezongen hebben, en bezig zijn uit te gaan naar den Olijfberg.

En let op dit heilshistorisch moment: het volgt onmiddellijk op dat uur, waarin Hij met de Zijnen het Oudtestamentisch Pascha heeft gevierd, om dat te

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Reformatie van het onderwijs

Toen we een aantal jaren geleden eens bladerden in een oud notulenboek van een reeds heel oude Jongelingsvereniging kwamen we het verslag tegen van een inleiding over de gelijkenis van het mosterdzaad. De inleiding was — blijkens de notuleering — begonnen met de woorden: „De Heere Jezus legt alles maar eenvoudig aan“.

Wijze woorden.

Woorden, die ons door het hoofd gingen, toen we bedachten, dat onze schoolmeesters in de Paaschvacantie samen zullen komen om met elkander te spreken over de reformatie van het onderwijs.

We zijn daar hartelijk blij om.

Want niet alleen onze ouders, ook onze schoolmeesters hebben hier een taak.

We gelooven, dat reformatie van het onderwijs dringend noodig is. En daarom juichen we het toe, dat ook de broeders — en zusters! —, die in dit onderwijs aan onze kinderen een levenstaak ontvingen, eens contact zoeken om met elkander over deze gewichtige zaak te spreken. En we zijn belangstellend en benieuwd te vernemen, wat ze straks op hun samenkomst hebben gedaan.

Hopelijk halen ze de zaak niet té diep op. Hopelijk denken ze eens aan de wijze woorden van dien inleider — we hebben hem later als een grijs en wijs ouderling gekend! —: „De Heere Jezus legt alles maar eenvoudig aan“. En onze meesters mogen daar bewaard worden voor het bouwen van reformatorische luchtkasteelen.

De gevaren zijn niet denkbeeldig.

In de allereerste plaats vernemen we onder ons vrijgemaakten soms klanken, die doen vermoeden, dat men in de meening verkeert, dat met de kerkelijke „gelijkschakeling“ van de school, de „reformatie“ reeds zou voltooid zijn. Nu ligt hier een inderdaad brandende vraag. We moeten, als God de HEERE mogelijkheden geeft, toch wel scholen hebben, waar we naar Zondag 47 van den Catechismus, den HEERE in ál Zijn werken mogen „heiligen, roemen en prijzen“ en waar we Gods werk niet alleen in de groote Reformatie van de 16e eeuw, maar ook in de Afscheiding, de Doleantie, én de Vrijmaking niet behoeven te verbergen voor het navolgende geslacht. Kerkelijke scholen. Zoals Sikkell daarover preekte: „Wij hebben gelukkig Gereformeerde scholen. Maar zonder Catechismus is het geen Gereformeerde school. Waar niet de Catechismus geleerd wordt, is het geen Gereformeerde school. Een Gereformeerde school is niet kerkelijk in den technischen zin, dat wil zeggen: de kerkeraad houdt geen school. Maar zij is wel kerkelijk, in dien zin, dat zij den Catechismus houdt, en dat de meester dien leert: „dat is onze Catechismus, mijn en uw belijdenis; dien zullen we leeren. Dat kunt ge nog niet alles begrijpen, maar ge zult dien leeren. Ge moet ook in de kerk naar de verklaring gaan luisteren“.

Zulke Gereformeerde scholen hebben we niet meer. Reeds lang niet meer.

Sikkell beklaagde het reeds in 1920, toen hij in het gebouw in de Willemstraat te 's Gravenhage sprak op het zilveren feest van de Groen van Prinstererschool. Januari 1920. Hij waarschuwde toen reeds tegen de „interkerkelijk“ Gereformeerde school, die wel voor onder Gereformeerde vlag, maar — aldus Sikkell — „deze vlag dekte de lading niet meer“.

Sikkell werd dien avond zachtjes afgehamerd.

Het tooneelgordijn, waarvoor hij stond te spreken, werd herhaaldelijk wat opgetrokken. 'n Zachte wenk —

doen overgaan in het Nieuwtestamentisch Sacrament van het Heilig Avondmaal.

Dat wil zeggen: daar ligt tusschen deze beide tijdstippen een afstand als tusschen den hemel en de hel.

De lofzang — u weet, dat zijn de psalmen 113—118. De eerste twee er van (psalm 113, 114) werden gezongen voor den eigenlijken maaltijd¹⁾. En aan het eind van den Disch hief men de overige psalmen aan. Dat waren liederen des Verbonds! Geen individueele expressies van individueele emoties — neen, gemeenschapszangen. Pascha-disch en lofzang — het zijn de documenten van de gemeenschap der heiligen — psalmen van het volk, dat de HEERE uit het diensthuis uitgeleid, en de Sabbathrust deelachtig gemaakt had. En zoo is het ook met het Avondmaal, dat Christus aan dien Pascha-disch inzet ter gedachtenis aan Zijn bloedoffer.

Daarin weerspiegelt zich de glorie van den hemel. Pascha-disch, lofzang, Avondmaalstafel — het is alles één betuiging, dat de vloek is weggenomen, dat de communitas, de gemeente, verlost wordt — de groote gemeente, in welker midden Christus zeer begeert, den lof Zijns Vaders te zingen. Is de Disch des Verbonds niet profetie van de Bruiloft des Lams? het feest van het heilig lichaam van Christus, dat in het nieuwe Jeruzalem woont?

En onmiddellijk na dit tijdstip gaat nu Jezus Christus Zacharia 13:7 op Zichzelf in toepassing brengen.

¹⁾ Sommigen zeggen: alleen psalm 113.

Achter dat gordijn stond een groepje schoolkinderen, dat een liedje van Willy Derby moest zingen — En de voorzitter beduidde in de wat onrustig wordende taal, dat des sprekers gerantsoeneerde tijd om was. Maar Sikkell, oprichter der school, sprak dóór. Nóg zie ik hem: de lorgnet driftig bewegend in de rechterhand. Nóg hoor ik hem: „Een Gereformeerde school! — Gereforméerd! —

We moeten weer Gereformeerde scholen hebben! Als 't God belieft! Maar dan zijn we er nog niet!

Dan begint het pas.

We zijn er niet, als de school kerkelijk omgeschakeld, gelijkgeschakeld is. Men reformeert niet met een schakelaar! Want het zou wel eens kunnen zijn, dat bij zóó'n omschakelings-reformatie de oude firma onder een nieuwen naam werd voortgezet. Een school-vereeniging van vrijgemaakten, een bestuur van vrijgemaakten, het schoolpersoneel netjes vrijgemaakt. Allemaal heel gezellig. Maar we moeten vrijgemaakt, dat is heel gewoon Gereforméerd onderwijs hebben. Gereforméerd.

Als 't God belieft!

Dat is genade van God!

Een school, waar onze kinderen weer den Bijbel leeren en den Catechismus. En Nederlandsche taal. Daar is de bekeering noodig.

We hebben weer noodig te weten „hoe groot onze zonden en ellenden zijn“, óók in de school. Het komt voor, het komt vaak voor, dat kinderen, die een christelijke school verlaten, het a.b.c. der Schrift niet kennen. Dat namen als Nadab en Abihu, Uzza en Uzza, klanken voor hen zijn, en dat van de dertig niet één weet, dat de namen Saulus en Damaskus iets met elkander te maken hebben. Dat wat het vak „Bijbelsche geschiedenis“ betreft. En dan: het taal-onderwijs. Een onzer predikanten vertelde mij, dat de meesten zijner catechisanten niet in staat zijn een eenvoudig dictaat te houden. Anderen hadden dezelfde klacht. De taal van den Catechismus, dat is dus ook de taal van de andere belijdenis-geschriften en van de liturgische formulieren verstaan ze niet meer. Ook afgedacht van spellings-kwesties. De betekenis van een aanvoegende wijs ontgaat hun. Het belang daarvan springt in het oog als men eens denkt aan de beden van het Gebed des Heeren: „Uw Naam worde geheiligd“. En dan zwijg ik nog maar van andere dingen. Van mannen als Bilderdijk, Da Costa, De Cock, Groen van Prinsterer, Kuyper kennen onze kinderen ternauwernood de namen. De verkeersregels leeren ze. Ook die van het verkeer met God den HEERE?

Inderdaad, er is reformatie van ons onderwijs noodig!

Onze schoolmeesters en schooljuffrouwen — we mogen het toch zoo graag zóó zeggen: we hebben zelf zulke echte meesters gehad — komen in de Paaschweek samen. Mogen ze voor quasi-filosofisch en quasi-wetenschappelijk gedoe worden bewaard. Mogen ze er voor bewaard worden reformatorische luchtkasteelen te bouwen. Bewaard worden voor schakel-gedoe! Moge het hun gegeven zijn elkander te helpen om weer echt Gereforméerd onderwijs te geven! Om wat te doen voor een Gereforméerde school zoals Sikkell die wenschte: een Gereforméerde school! Ge-re-for-méerd! Om wat te doen voor Gereforméerd onderwijs in den Bijbel! Voor de reformatie van het taalonderwijs. Om den kinderen weer te leeren, dat je „des kerkeraads“ en niet „der kerkeraad“ schrijft, vischgraat met een t en warmtegraat met een d. Dat is reformatorisch! Dat óók!

Broeders: „De Heere Jezus legt alles maar héél eenvoudig aan!“

D. E. C.

Dat wil zeggen: Hij, Die Zijn hand aan hemelvreugden heeft geslagen, zooveen aan dien gemeenschapsdich, dwingt Zijn voet, de diepste versmaadheid der hel binnen te gaan, in het volstrekte isolement van den geslagen Herder. Want de vloek der zonde is, dat zij de harmonie schendt en de gemeenschap verstoot. U denkt toch niet alleen aan den man van Karioth, maar ook aan de elf, die aan Christus Zich ergeren, in hun hiërarchie-ruzie daarstraks²⁾. En daarom is een der kenmerken van de hel, dat daar het „commune“ wordt gemist, en de individu zichzelf handhaaft. Het „generale“ van de hel is, dat al haar bewoners door-en-door individualist zijn, maar een „communitas“, een saamhoorige gemeente vormen zij niet.

Lofzang — verstrooiing..... dat is een afstand als tusschen hemel en hel.

Maar zoo moet het, zal die gemeenschapsdich, in dezen nacht ingesteld, niet een hersenschim zijn. Zacharia 13:7 móét vannacht bij Hem terecht komen: het zwaard des HEEREN móét tegen Hem ontwaken, Hém slaan. Isoleren Zijn jongeren Hem, door in ergernis van Hem heen te vluchten? Het wondt Zijn hart — maar DE snede, welke het doorsnijdt, komt dáár niet van, doch van het scherpe zwaard, dat God bestuurt en in Zijn ziel drijft. Daardoor wordt het eenzaam rond den Zoon des menschen: de Vader voert Hem in het volstrekte isolement der hel, waar niemand uit het gansch heelal mee naar toe kan,

²⁾ Vgl. de vorige Schriftverdenking.

geen engel, geen mensch. Hij wil niets anders, Hij wil niets liever. Hij hecht de zonden van Zijn volk in Zijn vleesch, de zonden van Zijn jongeren allereerst, hun hiërarchische twist aan den Disch daarstraks, hun consequente ergernis aanstonds, Petrus' verloochening, als de ochtend nadert en de haan kraait....

Zoo is onze Herder de barmhartige Hoogepriester. Slechts in dezen weg wordt de eene Avondmaals-tafel nimmer opgebroken, en de communitas, de gemeente, vergaderd en bewaard. Het einde is niet de verstrooiing, maar de vereeniging — niet het isolement, doch de gemeenschap — niet de hel, maar de hemel.

En daar profeteert Christus van.

Vallen de schaduwen der hel over Hem? Ja, maar daarachter breekt het licht der hemelen open. De Paaschzon nadert reeds den horizon: Ik sta op, Ik ga u voor naar Galilea.

Ze zullen verstrooid worden, deze Zijn ambassadeurs, omdat zij zichzelf verstrooien, den Herder isoleerend. Maar deze Herder is dan ook de Man, Die Gods Metgezelschap is! Die het isolement niet schuwt, omdat de gemeenschap Hem wenkt; is dat niet de vreugde, welke Hem was voorgesteld? Dit is de Theocratische Herder, Die in Koningsmajesteit achter de oneindige steppen van Zijn volstrekt isolement het vereenigingspunt der

verstrooide kudde bepaalt; Galilea! Daar zullen de elf Apostelen, ontdekt aan hun zonden van individualisme en hiërarchischen stijl, van ergernisname en verloochening, voor Hem neerknielen, en den Herder hunner zaligheid aanbidden. En zij zullen de societas Jesu vormen. En die door hun woord in dezen Herder gelooven, zij allen zijn de ware fratres societatis Jesu. Want dat is de gemeente, gekocht met Zijn bloed. De gemeente, die zal aanzitten aan de Bruloft des Lams, waar de lofzang in aanbidding gezongen zal worden.

Zij zullen er allen zijn, die de Vader geheiligd heeft in Zijn Woord, dat is de waarheid, en daarom de eenheid vertoonen, de schoone eenheid van de gemeente, welke in eeuwigheid niet verstrooid kan worden.

Dat is nu Paschen, één met Goeden Vrijdag. Dat is het einde: niet de verstrooiing, maar de gemeenschap:

het wordt één Herder en één kudde.

Groningen.

J. SMELIK.

^{*)} Zinspel — gelijk bekend, worden de paters Jezusieten bij Rome aangeduid met S. J., d.i. societatis Jesu, „broeders van Jezus' gezelschap“.

Naar het Diensthuis teruggekeerd (IV)

„INTERPRETATIE“.

Hoe volledig de onderwerping was van de zes leden der vrijgemaakte kerken ter Haagsche synode en hoe diep ze gebogen hebben voor de kerkelijke Hooge Overheid, blijkt uit de „verklaring“ die ze overlegden ten aanzien van de bevoegdheid der synoden.

Ze beginnen te spreken over „de opvatting“ van art. 31 K.O. Dat onderstelt: verschillende opvattingen zijn mogelijk. Een kwestie van „interpretatie“. Dat heb je natuurlijk altijd, wanneer de zin van een of andere uitspraak duister is. En zoo is het ook hier naar 't heet. Je kunt er verschillende kanten mee uit. — Maar wat staat er? Wel, de kerken spreken af, de besluiten der meerdere vergaderingen voor vast en bondig te houden, tenzij. Wat beteekent tenzij? Elk woordenboek licht daarover in. 't Is ontstaan uit: (he)t en si (dat). Dat wil zeggen: niet, indien. Behalve, indien. Dat is dus: de kerken spreken af, de besluiten der meerdere vergaderingen voor vast en bondig te houden, maar niet indien deze besluiten bewezen worden te strijden tegen het Woord Gods of de K.O. Dan, zeggen de kerken, houden wij ze niet voor vast en bondig. Dan leggen de kerken, zegt Voetius terecht, die besluiten naast zich neer of verscheuren ze.

Moelijk? Zwaar om te verstaan? Voor meerder uitleg vatbaar? Welneen, doodeenvoudig. Tweemaal twee is vier. Iemand kan wel zeggen, dat dit erg duister is. En dat je evengoed kunt zeggen, dat tweemaal twee drie is of vijf. Maar hij maakt zichzelf daarmee alleen maar belachelijk.

Ja ja, zegt nu de „bindende“ synode (en de zes zooveel genoemden zeggen het haar gehoorzaam na) maar nu komt het pas. Kijk eens, er staat nog wat bij. Er staat: (tenzij die besluiten) bewezen worden te strijden tegen het Woord Gods of de artikelen der K.O. Nu is het de vraag maar, als ik „bezwaard“ ben en mij aan eenig synodebesluit niet kan onderwerpen, voor wie bewezen moet zijn, of dat besluit strijdt tegen Gods Woord of de K.O. Is het voldoende, dat ik het voor mijzelf bewezen acht? Dat ik zelf als bezwaarde overtuigd ben; op die en die Schriftuurlijke of kerkrechtelijke gronden kan ik het niet aanvaarden? Of moet de synode, die het besluit nam, mijn bewijzen aanvaard hebben en overtuigd zijn dat dit besluit tegen Gods Woord of de K.O. is? Daar ligt de moeilijkheid. Ziet men nu wel, dat er verschil van opvatting mogelijk is? U zegt: het moet bewezen zijn voor de bezwaarden zelf: voor kerken of leden daarvan. Wij zeggen: voor de synode.

Nu is het de vraag maar, wie gelijk heeft. Ziet u wel? Een kwestie van interpretatie.

O, die hedendaagsche interpretatie-chicanes, waardoor men komt, waar men wezen wil. Waarmee men de menschen zand in de oogen strooit en het zekere onzeker stelt om zijn doel te bereiken.

Immers, had die „interpretatie“ van de synode der gebonden kerken en van de zes diensthuis-gegadigden recht, dan stond in art. 31 van de K.O. onzin. Dan stond er: „kerken, gekleden, je behoeft een synodebesluit niet voor vast en bondig te houden, als de synode zelf heeft ingezien en overtuigd is, dat dit genomen besluit strijdt tegen Gods Woord of de K.O.“. Wat is dat voor dwaasheid? Hoe kan nu een synode een besluit handhaven, waarvan ze zelf verklaart: het is mis, want het besluit strijdt tegen Gods Woord of de K.O.? Dan is zulk een besluit toch aanstonds vervallen! Dan is het toch oogenblikkelijk van alle kracht beroofd! Dan is het toch meteen van de baan! En wat zin heeft dan nog een bepaling: je behoeft het niet voor vast en bondig te houden, alsof er sprake was van een recht, dat de kerken zichzelf voorbehouden? Als een synode een van haar besluiten in-trekt, dan is er toch geen sprake van dat nog iemand er mee te maken heeft? Hoe zou ik ooit kunnen accepteren wat er niet meer is?

GEEN RATIFICATIE?

We zwijgen nu maar van de grondige critiek, o.a. door Prof. Rutgers op de hierboven genoemde „interpretatie“ uitgebracht.

We zwijgen ook maar van het standpunt, door alle leiders der doeleantie inzake de bevoegdheid der synoden ingenomen, en door de Gereformeerde Kerken eenmaal aanvaard.

We zwijgen eveneens van de listige wijze, waarop het „nieuwe kerkrecht“ werd ingevoerd en van de slaafschheid, waarmee het door de ambtsdragers in de gebonden kerken werd gevolgd.

We zwijgen hier ook van het droeve feit, dat men de goegemeente ongemerkt meestrok in het spoor van het eens zoo fel bestreden kerkrecht van de Hervormde Kerk.

En we zwijgen tevens over hetgeen door sommigen van de zes deemoedig wachtenden voor de poort van het diensthuis eertijds tegen de hier gesignaleerde hiërarchie werd gezegd en geschreven.

We zien naar hun „verklaring“ van vandaag.

Daar lezen we: „onjuist is het naar ons oordeel, te denken aan een formeele ratificatie door mindere vergaderingen, waaraan de besluiten van meerdere ver-

gaderingen, in het bijzonder ook van Synoden, onderworpen zouden zijn“.

In dit ééne zinnetje ligt reeds de kniebulging voor de synode en haar machts-usurpatie; wat er verder volgt doet feitelijk niet meer ter zake.

GEEN RATIFICATIE.

Althans, geen formeele ratificatie. Wat beteekent dat? Wat doet een zuiver filosofische term in een zeer beknopte kerkelijke verklaring? Een wijsgeerig begrip, dat bovendien nog b.v. door de Scholastiek, door Kant en Hegel met zeer verschillende inhoud gevuld wordt, en waarvan de beteekenis zelfs op speciaal filosofisch terrein allerminst vaststaat? Maar goed: geen formeele ratificatie. Doch dan toch wel eenige ratificatie, op welke wijze dan ook, als het recht (en de plicht) der kerken? O neen. Van eenig gewaarborgd recht is in dezen geen sprake. Wie zich bezwaard gevoelt en zich niet kan conformeren, zegt het vervolg, moge tolerantie genietten. Zéér veel tolerantie. Best. Maar die wordt dus geduld. Die leeft eigenlijk bij de verdraagzaamheid en lankmoedigheid van de synode. Als men iemand tolereert, als men hem verdraagt, dan ruimt men uit goedigheid een plaatsje voor hem in. Maar men is daartoe niet verplicht. De ander heeft daarop geen recht. Men had dus eenvoudiger en duidelijker kunnen zeggen: geen ratificatie als het recht en de plicht der kerken.

Dit wil dus zeggen: de synode heeft vrij spel.

Niemand, niemand heeft het recht, haar een halt toe te roepen in den Naam des Heeren voor de ooren van het gansche volk.

Want dat is het plegen van insubordinatie.

Dat is het plegen van opstand, muiterij, revolutie tegen de kerkelijke Hooge Overheid. En zoolets moet met de zwaarste straffen gestraft worden.

Dat synoden talloze malen gedwaald hebben, dat de synoden de laatste jaren gruwelijk onrecht gedaan hebben en gespeeld met waarheid en recht — daarvan komt in de „verklaring“ van de zes die ons verlieten niets aan 't licht.

Zij stellen alleen het geval, dat iemand zich bezwaard gevoelt. Bezwaard naar? Naar art. 31 K.O.? Dat juist over beroep op de meerdere vergaderingen handelt? Neen, pas op voor dat heete hangijzer! Naar art. 32 van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis. Waar gesproken wordt over de plaatselijke kerk. Want de regeerders der kerk zijn daar niet de synodeleden, maar de leden van den kerkeraad, in art. 30 uitdrukkelijk als zoodanig genoemd. En waar de zes genoemden alleen maar weten van een tolereeren van den kant der synoden, daar legt het door hen geciteerde art. 32 allen nadruk op het recht der gemeentelieden: zij verwerpen naar dat recht, alle menselijke vonden en alle wetten, die men zou willen invoeren om God te dienen en door deze de consciëntiën der menschen te binden en te dwingen, in wat manier het zou mogen zijn. Het ratificatie-recht en de ratificatie-plicht. En zoo verklaren in art. 32 de geloovigen: wij nemen alleen aan, hetgeen dienstig is om eendrachtigheid en eenigheid te voeden en te bewaren, en alles te onderhouden in de gehoorzaamheid Gods. Dat is: wij zeggen tot een kerkeraad, die door haar wetten de leden, of tot een synode die door haar leiding de kerken uit elkaar slaat: neen! Wij handhaven het ratificatie-recht en den ratificatie-plicht. En dat de kerken in art. 32 veel beter het gevaar van hiërarchie zagen dan de zes die de „verklaring“ onderschreven, blijkt uit de vermaning aan 't adres van den kerkeraad in art. 32: gij moet u wel wachten af te wijken van hetgeen ons Christus, onze eenige Meester, geordineerd heeft!

De synode alle rechten, volgens de „verklarders“. De kerken en gekleden geen rechten. Ja toch, men mag zijn bezwaren als nog in den kerkelijken weg aanhangig maken. Wat een gunst! Wat een grootmoedigheid van den kant der synode. Je mag heusch tot haar zeggen: ik ben het niet met u eens!

Maar ja, zoo vervolgt dan de verklaring, kun je je niet conformeren, dan mag je natuurlijk door je spreken en handelen de kerkelijke gemeenschap niet

in gevaar dwaalet er met God van a zelfsnoden wel s Maar wekke Woord de eenhe uiterlijke held en kommert minder.

FAUSEN

De syn Verget Sikkels, dan de Een syn gezanten, Pas he tot een synode t Stonk eten laat Wat es kerken je er nie De syn opdracht wet gaar eischen? af. En v hebben. Een is broeders, der over tus radie

Kwad

De kat 15 : 33b. lus ontle der, en gaande r de, die z Het on doch na volle toe zestal bi ruimen t kerken, hebben e Allereers de samei verborge dier sam iets losli gen. Zij i toen zij boschker die hun slaagde. Toen d zich in 1 king spe richten besluit, vigen me beden“. door dez mand de meeleven geheim v De Ge

OP VERSTROOIDENREIS

Het bezoek aan de burgers in Malang was erg teleurstellend. Beiden hadden zich aangesloten bij de Protestantse gemeente aldaar, aldus blijkevend gevangen te zijn door den syncretistischen geest. Je krijgt dan te hooren: „Ik weet iets dat boven de trouw aan de belijdenis uitgaat, dat is: de liefde tot Christus. En als die er maar is moeten we in dit land samengaan. Daarom geen vrijmaking hier. Bindingen zijn hier toch niet?“

Alsof de belijdenis niet ons overal bindt. En alsof de liefde tot Christus niet bestond in het bewaren van zijn geboden, ook van zijn geboden voor de kerk. In gesprek met deze menschen voel je ook heel sterk, dat je zelf tegen dezen geest machteloos bent. Als de Heere door je woorden de oogen niet opent, helpt het sterkt geargumenteerde gesprek niets. Wat niet zeggen wil, dat zulk een gesprek dan onnoodig is geweest. Het stelt toch altijd „onontschuldbaar“ (Romeinen 1). Gelukkig wil de Heere ook vaak zulk een gesprek

vruchtbaar maken tot bekeering. Maar in Malang is daarvan ten aanzien van de hier bedoelde burgers nog niets gebleken. Alles bij elkaar (de afwezigheid van de militairen die ik er had willen treffen en deze vermoedende gesprekken met afdwalenden) gaf aan het bezoek aan Malang iets onbevredigends. Aan den anderen kant bleef toch sterk het vertroostende voorbeeld van br en zr Overzet spreken. Ambtelijk lief en leed waren zoo in Malang wel geaccentueerd te verwerken.

De terugtocht ging in etappes. Eerst naar Lawang, weer in een scoutcar. Te Lawang enkele broeders nog bezocht, waaronder één, die zeer gewaardeerde bijdragen levert voor Gereformeerde Stemmen. Toen in een kleine tank naar Porrong terug. En de laatste dertig kilometer naar Soerabaja per boemeltrein. Over die dertig kilometer deden we twee uur ruim, wat niet leuk was. Het reizen in een boemeltrein gaat in Indië trouwens erg gemoedelijk. Bedelaars hebben vrij toegang. Komt op het laatste moment nog iemand met een vrachttje aansjouwen dan vertrekt de trein rustig een kwartier te laat. Wanbof je, dan moet de

trein op een tussenstationnetje heel veel rangeeren om een paar extra goederenwagens mee te nemen. Hetgeen niet bevorderlijk is voor het humeur. Vooral niet als — hetgeen vaak het geval is — in de boemeltrein geen tweede klas rijtuig loopt, zoodat je genoopt bent het gezelschap te verdragen van kretekrookende kampongbewoners. Dat ze kampongbewoners zijn is geen enkel bezwaar. Maar dat ze kretek rooken dat is iets anders. De gemeenste surrogaten die tijdens de duitsche bezetting gerookt werden (b.v. de beruchte vlasknopen in de pijp van Prof. Deddens) stinken niet zoo gruwelijk als die kretek. Denk dan aan de tropen-temperatuur, waarin deze stank verwerkt moet worden en de kenners weten precies hoe ellendig je je dan voelt, en hoe je je dan ergert aan elk oponthoud op een station. Zoolang de trein rijdt is er tenminste nog luchtverversching, maar als hij stilstaat, berg je dan maar.

Toch kwam ik levend in Soerabaja terug. Een nieuwe episode in mijn reiservaringen was afgesloten.

Van mijn verblijf in Soerabaja is niet zoo heel veel meer te vertellen nu. Bijzonder was wel, dat ik er mijn

eerste h betref h tweede 1 zijn broe via. En v bruidego van de b Griendt wel gees dag. Een de broed schijnt. I bediening ik het a een enke dat nooi bestaan, en zuster wie het l onweerst in de ve Ik besch